

Mas Vilar

Olesa de Montserrat

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Mas Vilar
Emplaçament Camí que surt prop del Km. 10 de la ctra. B-120 en direcció nord.
Alçada: 427

Coordenades:

Latitud: 41.5675
Longitud: 1.91041
UTM Est (X): 409154
UTM Nord (Y): 4602331

Classificació

Número de fitxa 08147 - 39
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle XI-XV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Molt arrasat, però les restes de murs consolidats amb ciment.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08146A00200113000000

Fitxes associades:

[Sant Pere Sacama \(església\)](#)

[Sant Pere Sacama \(jaciment\)](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 13/10/2011 - 02:00

Descripció

Antic mas medieval, actualment en ruïnes, situat uns 150 metres al nord-oest de l'església de Sant Pere Sacama i de l'antic castell de Sacama. Se'n conserven restes dels murs a nivell de fonamentació de diverses cambres. Les intervencions arqueològiques que s'hi han realitzat han permès traçar, malgrat el notable arrasament de les estructures, una hipòtesi d'evolució constructiva del conjunt. En una primera fase (de mitjan segle XI) s'hi documenta una torre rodona. En una segona fase (al llarg dels segles XII i XIII) l'assentament s'amplia amb noves estructures. Es construeix un segon edifici a l'oest de la torre format per dues habitacions, el qual va esdevenir la construcció central del nou mas. El recinte estaria organitzat a l'entorn d'un pati central. En aquest moment, el conjunt ja havia perdut la seva funció de residència senyorial i l'habitatge passa a ser el centre d'una petita explotació pagesa. En aquesta fase o en l'anterior es construeix la bassa que està situada en el camí d'accés. En una tercera fase (1350-1388), que coincideix amb els anys posteriors de la pesta negra, el mas és abandonat i agregat al mas veí de Sant Pere, situat als peus de l'església. En una quarta fase (1388-1496) el mas és restaurat però té una vida efímera. Les antigues dependències es tornen a posar en ús i es construeixen dos murs que conformarien un pati obert al costat sud. Aquest espai posteriorment va ser dividit amb la construcció d'un tancat destinat als ramats. En aquest moment també es construeixen contraforts a les cantonades, s'obre una porta exterior de la torre i es posen en funcionament dues sitges. Cal dir que en una de les sitges s'hi va trobar l'esquelet d'un individu amb indicis d'haver estat assassinat i amagat en aquest lloc. Una de les habitacions disposava de coberta i la resta és possible que només s'utilitzés per tancar el bestiar. A partir del 1496 el mas resta abandonat definitivament.

Observacions:

Per accedir-hi cal seguir el camí uns 100 metres passat Sant Pere Sacama. Al l'indret on el camí fa una ziga-zaga, cal prendre un corriol que està indicat i endinsar-se pel bosc uns 50 metres en direcció oest. Dins el territori del PEIN de Montserrat

Història

El castell de Sacama (primitivament anomenat de Camba) apareix esmentat ja els anys 938 i 940. Les restes conservades del castell poden considerar-se majoritàriament de la segona meitat del segle IX o del X. Pel que fa a l'església, ja apareix esmentada l'any 966. Al costat de l'església les excavacions arqueològiques van posar al descobert un habitatge altmedieval que devia estar en funcionament des del segle X o XI fins al XIII. Així mateix, almenys des del segle XIV, als peus de l'església hi havia també el mas de Sant Pere, actualment desaparegut.

Pel que fa al mas Vilar pròpiament, el seu origen podria situar-se al segle XI, en el moment de la feudalització. Aquesta fase inicial coincidiria amb la torre i podria constituir un petit domini concedit pel castlà del castell de Sacama a algun dels seus soldats per contribuir al seu manteniment. Això no obstant, la primera notícia documental és una carta de compra-venda de l'any 1388 per la qual Francesc Coscoll ven a Pere Vilar, que ja tenia altres possessions a la zona, un mas enrunat. El 1496 Anton Duran i Coscoll pren en emfiteusi el mas Vilar que, per tant, retorna a mans dels propietaris del mas de Sant Pere, del que s'havia segregat poc més d'un segle abans. L'any 1598 el mas Vilar és propietat de Bartomeu Valldeperes, successor de la família Coscoll. Un descendent d'aquest, Pere Valldeperes i el seu fill, eren propietaris el 1735 del Mas de Sant Pere, situat a tocar del castell i de l'església, "juntament amb un altre mas derruït y desabitat anomenat lo mas Vilar, a dit mas de Sant Pere Sacama unit y agregat amb totes sas terras, honors y possessions, situats en la Quadra de Sant Pere Sacama" (CMRO 1992, 26-27).

Durant els anys 1996-1998 s'hi van portar a terme excavacions arqueològiques, dirigides per J.M. Vila.

Bibliografia

- AADD. (1992). Sant Pere Sacama. Els primers pobladors (segles VI a.C. al XIV). Col·lecció Vila d'Olesa, 3. Ajuntament d'Olesa de Montserrat; Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 26
- AADD (2011). Pla Especial Urbanístic d'identificació de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable susceptibles de reconstrucció i rehabilitació. Urbanisme Integral i Mediambient, S.L.P; Ajuntament d'Olesa de Montserrat, fitxa M-08
- Anònim (2003). "El mas Vilar", a Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà, butlletí mensual, núm. 64 (juny), p. 5-15
- BASSÓ PARENT, Salvador (1998). "Finalitza la campanya arqueològica del mas Vilar", a Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà, butlletí mensual, núm. 62 (desembre)
- PUJOL, M (2000). "Estudi antropològic de les restes humanes del jaciment "mas Vilar" a Olesa de Montserrat (el Baix Llobregat)", a: 1r Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna de Catalunya, 13, 14 i 15 de novembre de 1998. Actes. Barcelona. Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval (ACRAM), D.L., p. 320-328
- VILA, J. M (2000). "Evolució arquitectònica d'una petita explotació pagesa medieval. El mas Vilar d'Olesa de Montserrat (s. XI-XV)", a: 1r Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna de Catalunya, 13, 14 i 15 de novembre de 1998. Actes. Barcelona. Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval (ACRAM). D.L, p.308-319.

